

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение на Комисията до Съвета и Европейския парламент — Преглед на политиката по околната среда за 2008 г.“

COM(2009) 304 окончателен

(2010/C 347/13)

Докладчик: г-н **Daniel RETUREAU**

На 24 юни 2009 г. Европейската комисия реши, в съответствие с член 262 от Договора за създаването на Европейската общност, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно:

„Съобщение на Комисията до Съвета и Европейския парламент - Преглед на политиката по околната среда за 2008 г.“.

COM (2009) 304 окончателен.

Специализирана секция „Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 28 януари 2010 г.

На 460-ата си пленарна сесия, проведена на 17 и 18 февруари 2010 г. (заседание от 17 февруари), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 118 гласа „за“, 4 гласа „против“ и 10 гласа „въздържал се“.

1. **Заключения и препоръки**

1.1 В заключение Комитетът смята, че общностните институции и държавите-членки приемат много сериозно проблемите на изменението на климата и устойчивото развитие. Въпреки това предстои да се направи още много, за да се приеме обща позиция и да се работи за поемане на количествено определени и постепенно нарастващи ангажименти на международно равнище, като се преразгледат политиките за оказване на помощ на държавите от АКТЬ и по-общо на развиващите се страни. Това трябва да важи и за основните ни търговски партньори, по-специално САЩ.

1.2 Общият екологичен отпечатък на продуктите следва да бъде обект на минимални стандарти. Европейската политика следва да остане съчетание от законодателство и доброволни инструменти и инициативи за промяна на поведението и за по-задълбочено осъзнаване на новите проблеми, с които днес трябва да се справя човешката раса. Аспектите „информация“ и „образование“ следва да се развиват в рамките на гражданското общество.

1.3 Интегрираната политика за климата и енергетиката започва да доказва ефективността си и прилагането ѝ трябва да продължи, като приложното ѝ поле се разшири, за да обхване и други парникови газове и други сектори (предимно всички видове транспорт) и като се насърчи международното сътрудничество.

1.4 Законодателството, например Регламентът за регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH), и екологичната отговорност ще продължават да играят съществена роля, допълвана от инициативите на предприятията, гражданите и потребителите.

1.5 Редица директиви, приети през последните няколко години, изискват внимателно наблюдение, за да се гарантира правилното транспониране в националното законодателство и неговата ефективност, по-специално по отношение на контрола върху прилагането му.

1.6 Докладът е много изчерпателен и полезен, но доколко гражданите са запознати с него?

2. **Основно съдържание на документа на Комисията**

2.1 За европейските граждани 2008 г. беше белязана от безпрецедентно осъзнаване на световната криза, произтичаща от изменението на климата, което се превърна в основен политически приоритет за тях.

2.2 Това показва ясно необходимостта от ориентиране на развитието към икономика с ниски емисии на въглероден диоксид и към икономия на ресурси. За справяне с тези предизвикателства ще бъдат необходими допълнителни усилия.

2.3 Икономиката беше силно засегната от безпрецедентна криза. Финансовата криза доведе до спиране на инвестициите в реалната икономика и предизвика сериозна безработица и увеличение на бюджетния дефицит вследствие на отпускането на публични заеми и влизането с дялова участия в банки и кредитни институции.

2.4 Докладът на Комисията представлява съобщение до Съвета и Парламента. ЕИСК не е официално консултиран относно периодичните доклади за напредъка, но по принцип настоява да се запознава с докладите, тъй като те позволяват да се проследи действителното прилагане на законодателството и насоките на Общността.

2.5 В годишния доклад за 2008 г. относно политиката в областта на околната среда се прави равностойна на общностните инициативи и тяхната ефективност, по-специално с оглед на ангажиментите за намаляване на емисиите на парникови газове, поети в Киото и новите ангажименти, които се очакваха от конференцията в Копенхаген. Комитетът прие становище по този въпрос ⁽¹⁾.

(1) ОВ С 128, 18.5.2010 г., стр. 116

2.6 Според Комисията и въз основа на прогнозите, ЕС е на път да постигне целите за намаляване на емисиите от протокола от Киото за борба с изменението на климата. ЕС и неговите държави-членки, или поне повечето от тях, са на път да изпълнят поетите ангажменти за намаляване на емисиите. Очаква се дори целите да бъдат надхвърлени благодарение на едностранните усилия на определени държави-членки, които проучват допълнителни мерки.

2.7 Докладът разглежда различните области, спрямо които се прилага общностната политика в областта на околната среда, но съобщението на Комисията е само обобщение, пълният доклад е над 200 страници и е приложен към съобщението на Комисията.

2.8 През юни 2008 г., въз основа на пълните данни за 2006 г., емисиите на парникови газове на ЕС-15 са били с 2,7 % по-ниски в сравнение с референтната година (1990 г.) при отбелязан икономически растеж от 40 % за същия период. Съществуващите политики и мерки следва да позволят общо намаляване от 3,6 % през 2010 г. спрямо референтната година, което представлява половината от стойността за периода от 2008-2012 г., за който ангажментът ни за намаляване на емисиите е 8 %. От закупуването на кредити от проекти за намаляване на емисиите в трети страни като част от инструментите на Протокола от Киото се очаква допълнително намаляване от 3 %, което би довело до общо намаляване от 6,6 %. Допълнителни 1,4 % се очакват от въглеродните погълтители.

2.9 Всичко това би позволило да се постигнат и дори да се надхвърлят целите от Киото, тъй като държавите-членки все още не са включили в прогнозите си горни граници за разпределянето на емисионни квоти за търговския период 2008-2012 г. за емисионни квоти на ЕС, които биха довели до намаляване на емисиите спрямо референтната година с още 3,3 %.

3. Бележки

3.1 Прогнозите на Комисията в доклада за 2008 г. се основават на пълни, но сравнително стари данни, а за периода от 2006 г. насам – на непълни данни. Това обаче бяха единствените налични данни през 2008 г. и Комисията е взела под внимание всички събрани резултати по темата до датата на публикуване. Въпреки разочаровашия резултат от Конференцията в Копенхаген, посветена на климата, Комитетът смята, че ЕС трябва да изпълни целта за намаляване на емисиите, която си е поставил за 2012 г. и да се стреми да постигне допълнителните намаления, предвидени за 2020 г.

3.2 Няколко директиви, приети през последните години, изискват внимателно проследяване, за да се гарантира правилното транспониране и ефективността на действащото национално законодателство, особено по отношение на контрола на неговото прилагане. Някои държави-членки не успяха да постигнат поставените им цели. В доклада се изтъкват оставащите проблеми и препятствия, както и постигнатият напредък. Той дава пълен и подробна информация и обявява новите показатели, определящи общия екологичен отпечатък на продуктите и дейностите. Желателно е да

получи широко разпространение и бъдещите доклади да бъдат популяризиращи и да насърчават поведенчески промени в производството, дистрибуцията и потреблението.

3.3 Комитетът не е напълно убеден от аргумента, че кризата сама по себе си би могла да представлява възможност за преориентиране на начините на производство и потребление към по-устойчиви решения. Покупателната способност на все по-голям брой семейства намалява драстично в резултат на безработицата и закриването на предприятия, някои от които са преместили производството си в трети страни. В краткосрочен план намирането на работа и жилище остава основен проблем, особено за младите хора, на които трябва да се намери положителен отговор.

3.4 Тенденцията е към увеличаване на несигурните работни места, временните договори и работата на непълнен работен ден. Това води до нестабилност, която не би могла да насърчи промени в моделите на потребление на домакинствата, а така също и на предприятията. Последните понякога предпочитат да изнесат най-замърсяващите си производства извън ЕС, отколкото да инвестират в други производствени модели – това е особено трудно сега, когато кредитите са оскъдни, по-специално за МСП.

3.5 Докладът засяга само повърхностно въпроса за последствията от кризата, за които все още няма благоприятни за околната среда решения. Кризата има и значителни последствия за страните извън ЕС-27, особено за развиващите се страни. Трудно е да се изготвят ефективни политики спрямо тези страни за кратък срок, когато официалната помощ за развитие и други видове помощ бързо намаляват. Абсолютно необходима е бърза и последователна промяна в поведението, за да може да се окаже помощ на тези страни, които нямат нито ресурси, нито технологии, за да се борят с изменението на климата.

3.6 Завръщането към нормалната ситуация със същата икономическа организация няма да ни приближи до по-сигурна и по-качествена околна среда, а сигналите от финансовите пазари и промишлеността далеч не са окуражаващи. Необходима са твърда политическа воля, както и по-активна мобилизация на европейските граждани и обективна информация от страна на медиите вместо ненужно черногледство.

3.7 За индустриализиращите се страни като Китай, Бразилия, Индия и др. старите модели на потребление на индустриализираните държави с пазарни икономики са все още цел, която предстои да бъде постигната и нито правителствата, нито обществеността в тези държави разбират опитите да им се налагат ограничения по отношение на замърсяването, промяната в начина на живот и потреблението. За тях задълженията по отношение на борбата с изменението на климата са историческа несправедливост срещу тях в момент, когато се опитват да изведат населението си от бедността, да поощрят образованието и здравеопазването, благодарение на ролята им на подизпълнители на транснационалните предприятия в промишлеността.

3.7.1 Те отправят искане за помощ и трансфер на технологии, към което трябва да се отнесем сериозно, ако желаем да отбележим напредък по пътя, начертан от споразуменията в областта на климата.

3.8 Трябва да бъде разгледан въпросът за превоза на стоки от едната част на света към другата по фрагментирани производствени вериги и към твърде отдалечени потребителски пазари и да се вземат подходящи мерки. Реинтернализиранието на действителните разходи за околната среда и климата понастоящем е за сметка на потребителите под формата на разходи и замърсяване. По тази причина Комитетът подкрепя усилията за преразглеждане на Международната конвенция за предотвратяване на замърсяването от кораби (MARPOL) и за ограничаване на замърсяването от кораби, но освен това ще бъде полезно да се въведе регламентиране в световен мащаб на финансовите пазари и по-добра транспортна логистика, както и да се насърчават устойчивите производства.

3.9 ЕИСК споделя гледната точка на Комисията, че правителствата следва да използват плановете си за икономическо възстановяване за подобряване на енергийната ефективност, като се стремят да развият екологична инфраструктура и като насърчават екологични иновации.

3.10 Една стабилна политика в областта на околната среда може да подпомогне започването на „по-зелено“ възстановяване, с по-малък въглероден отпечатък и с промяна в модела на потребление на предприятията и домакинствата.

3.11 Бързата загуба на биологично разнообразие в света (изчезването на голям брой животински и растителни видове, някои от които, например птици и пчели, са от особено значение за селското стопанство) означава, че е необходимо да се въведат политики, с цел да се спре унищожаването на видовете. Това включва в частност:

— управление на горите и спиране на изсичането на девствените и тропическите гори;

— използваните в селското стопанство методи (установено е, че съвременните продукти за растителна защита се отразяват на здравето на пчелите и на изхранването на птиците).

3.12 ЕИСК приветства създаването на нови показатели, които вземат предвид биологичното разнообразие и климата, като въведените от Евростат за приоритетните области на Шестата програма за действие в областта на околната среда.

3.13 CO₂ не е единственият парников газ, необходимо е да се обърне особено внимание на NO_x (азотните оксиди) и на всичко, което би могло да засегне озоновия слой и да допринесе за глобалното затопляне.

3.14 Комитетът подчертава необходимостта от по-голямо осъзнаване и активно участие на гражданите, които би трябвало да се ориентират към прилагането на добри практики по отношение на потреблението на стоки и към намаляването и разделянето на битовите отпадъци. Необходимо е и предприятията също да осъзнаят проблема и да включат борбата срещу изменението на климата в техните ангажменти в областта на социалната отговорност.

3.15 Повечето от програмите и законодателните актове, които се споменават в доклада, са били предмет на становище на ЕИСК в определен момент ⁽²⁾ и ЕИСК създаде постоянна Обсерватория на устойчивото развитие, за да допринесе по по-ефективен начин към стратегиите за борба срещу изменението на климата, за проследяване на политиките и законодателството на ЕС и за контрола на тяхната ефективност.

Брюксел, 17 февруари 2010 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Mario SEPI

⁽²⁾ Становища на ЕИСК: ОВ С 128, 18.5.2010 г., стр. 122.; ОВ С 318, 23.12.2009 г., стр. 97; ОВ С 317, 23.12.2009 г., стр. 75; ОВ С 318, 23.12.2009 г., стр. 92; ОВ С 306, 16.12.2009 г., стр. 42; ОВ С 277, 17.11.2009 г., стр. 67; ОВ С 277, 17.11.2009 г., стр. 62; ОВ С 318, 23.12.2009 г., стр. 88; ОВ С 218, 11.9.2009 г., стр. 55; ОВ С 218, 11.9.2009 г., стр. 50; ОВ С 218, 11.9.2009 г., стр. 46; ОВ С 175, 28.7.2009 г., стр. 34; ОВ С 218, 11.9.2009 г., стр. 59; ОВ С 306, 16.12.2009 г., стр. 39; ОВ С 204, 9.8.2008 г., стр. 66.